

Gastlezing:

Maatschappelijke impact bevingen

Tom Postmes

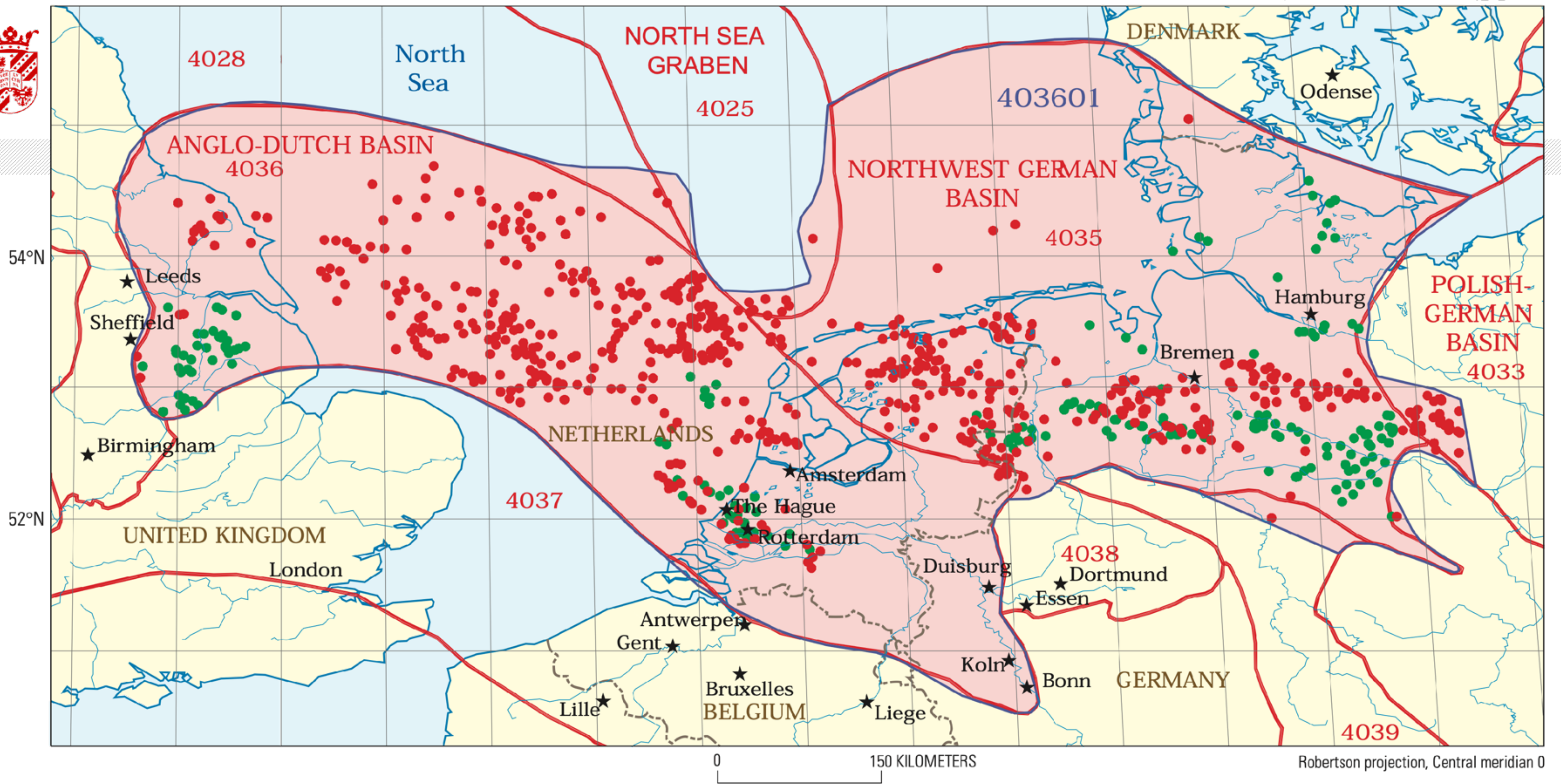
© Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen
Indien u afbeeldingen/tekst voor uw doeleinden wilt
gebruiken: neem contact op met
info@kennisplatformleefbaar.nl

- Deze lezing
  - Achtergrond: gaswinning en beving
  - Maatschappelijke impact
  - Hoe kon dit gebeuren? Waarom duurt het voort?
  - Toekomst

1. Achtergrond

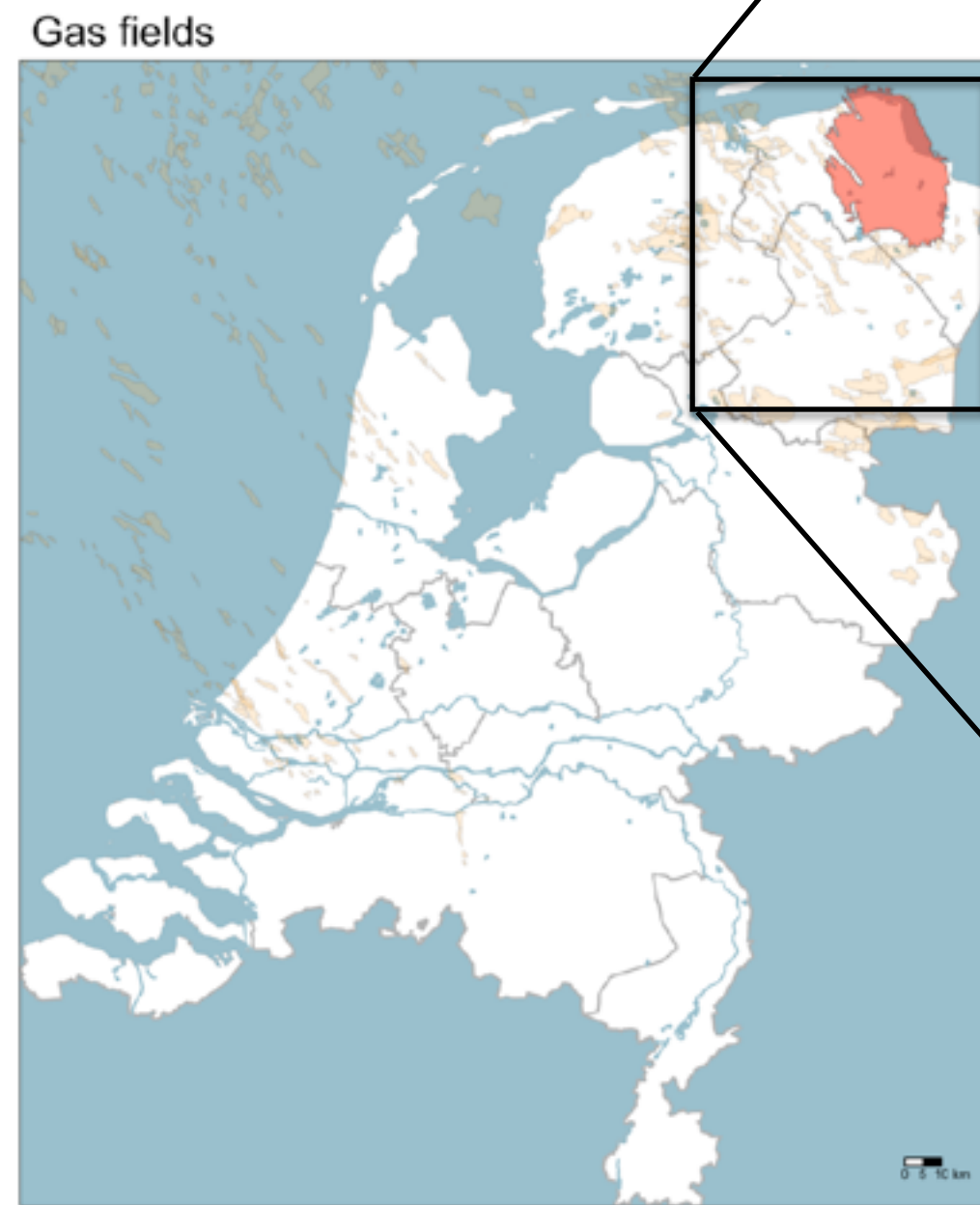

EXPLANATION

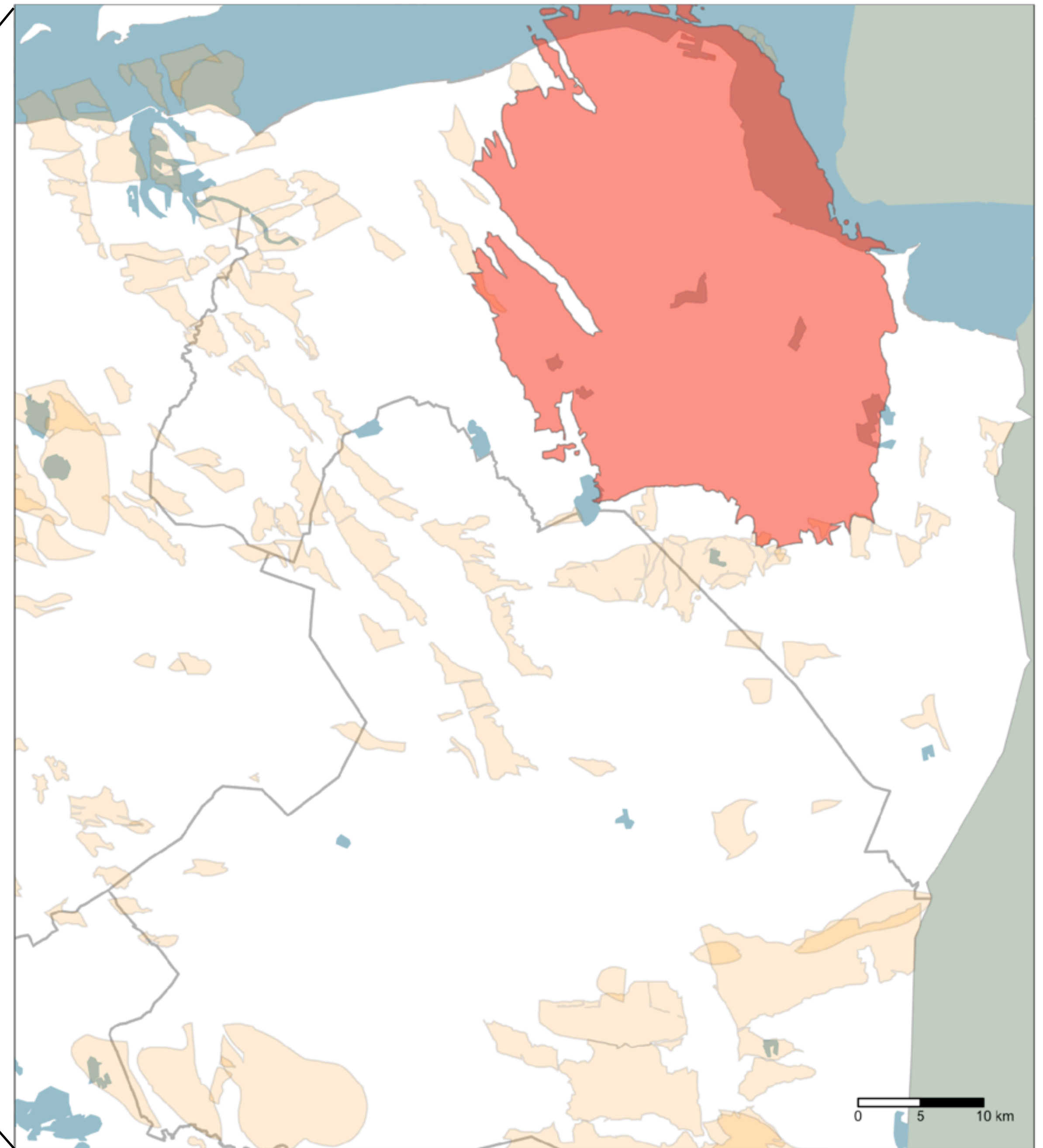
- 4037 — Geologic province code and boundary
- Oil field centerpoint
- Total petroleum system
- Gas field centerpoint
- National border

Groningenveld

- Grootste in Europa

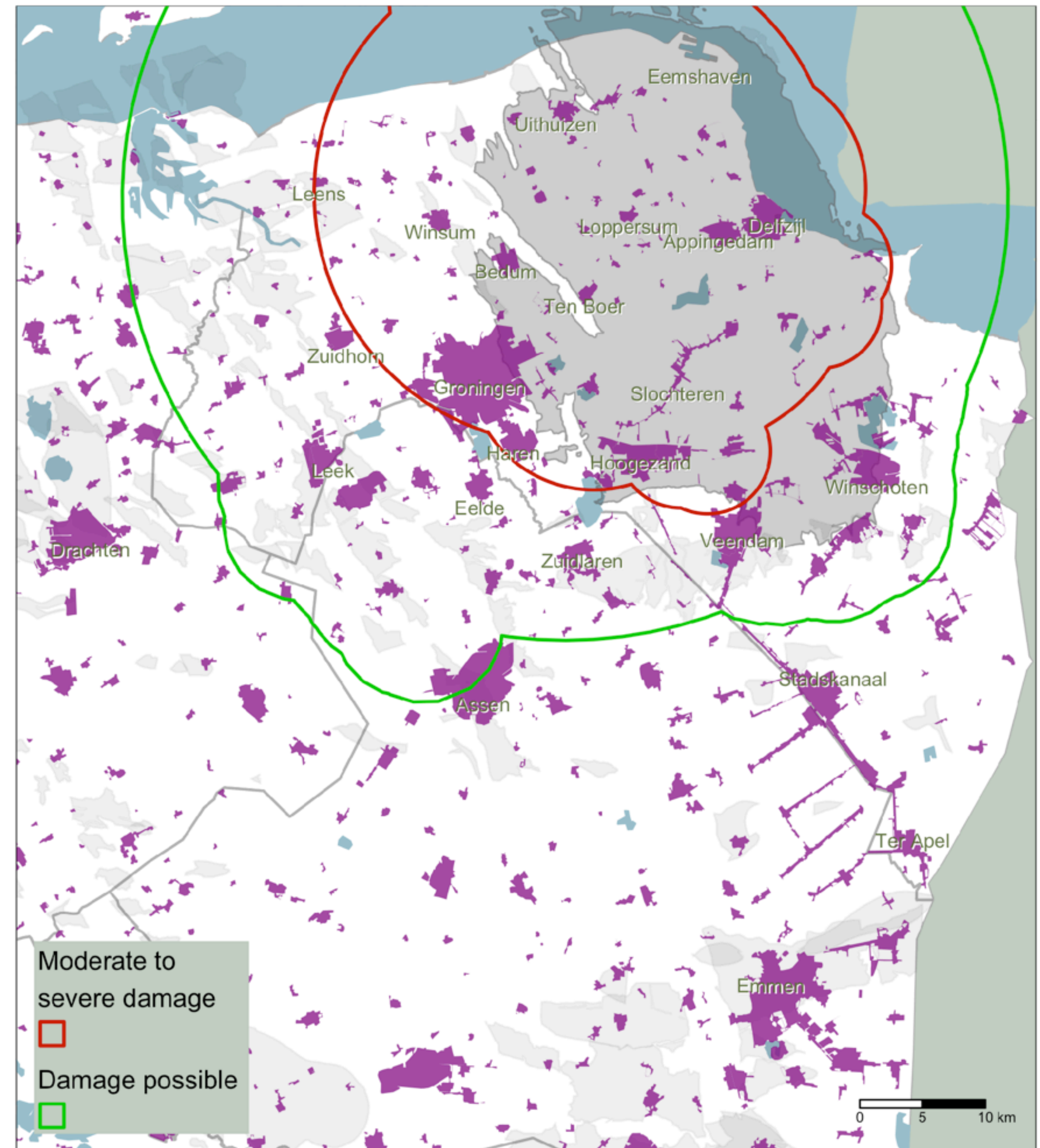
Gas fields

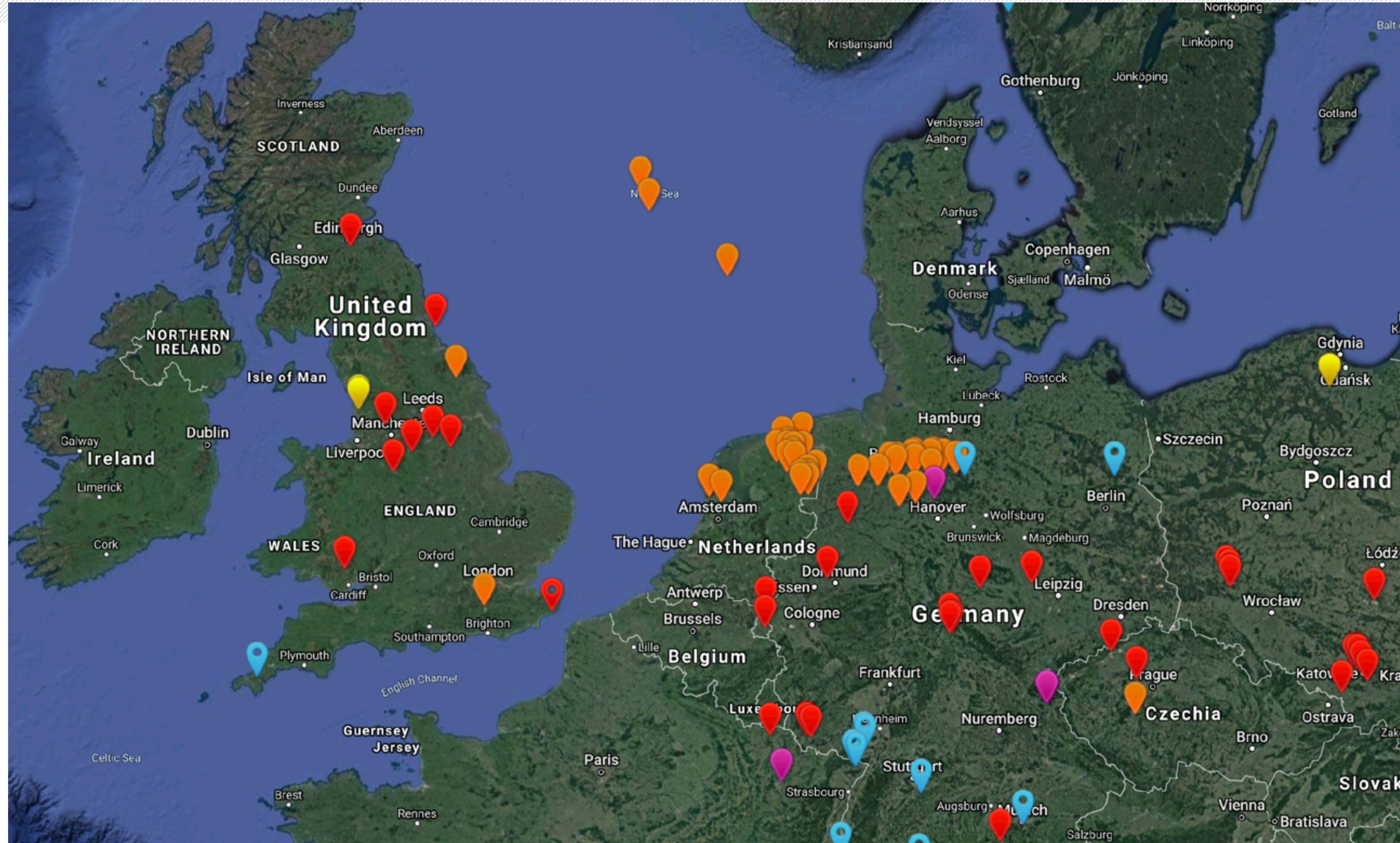

Boven het veld

- Dichtbevolkt
  - Rood: NAM contour
    - ▶ 193.192 woningen
    - ▶ ±390.000 bewoners
  - Groen: IMG gebied
    - ▶ 309.862 woningen
    - ▶ ±590.000 bewoners

Built area

Maatschappelijke impact

Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen

Impact voor:

1. Bestuur, beleid en communicatie
2. Woningmarkt en economie
3. Gezondheid en welzijn
4. Veiligheid, vertrouwen, versterking, schade
5. Cultuur, identiteit en binding
6. Leefbaarheid en leefomgeving

Maatschappelijke impact

1. Systeem hapert:
  - teveel instanties
  - uitvoering stokt
2. Woningmarkt verstoord
3. Leefbaarheid onder druk

- Panel Gronings Perspectief (jan. 2016 – 2020)
  - >2.150 respondenten, representatief: veiligheid, gezondheid
  - 14 metingen
- GGD gezondheidsmonitor (najaar 2016)
  - 16.284 respondents, representatief: gezondheid
- Lifelines gezondheid (mei 2017, basismeting 2010)
  - 2.912 respondenten: gezondheid
- Interviews
  - Stress (64 respondents, 2 times)
  - Impact op kinderen (49)
  - Collectieve actie (99)
  - Focusgebieden (>70)
  - Instituties (>80)

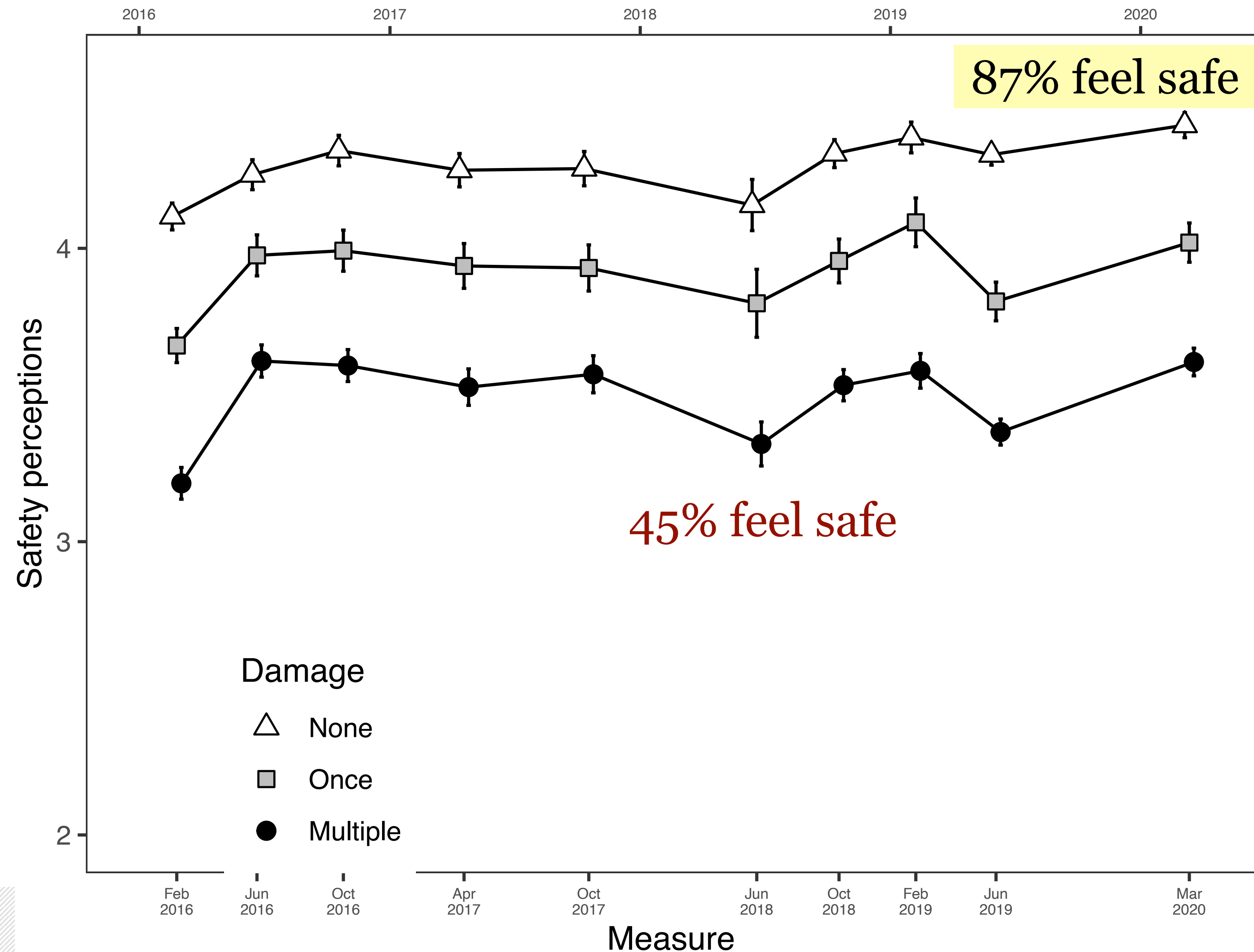
Waar bewoners last van hebben

- “Heel lang van het kastje naar de muur gestuurd worden. Steeds veranderende regels en organisaties [...] Mensen worden moedeloos en fatalistisch”
- “Het vreselijke lange wachten, we willen ons huis verkopen maar weten totaal niet wat er gaat gebeuren, verstevigen of afbreken. !! Je leven staat stil, je kunt eigenlijk geen kant op.”

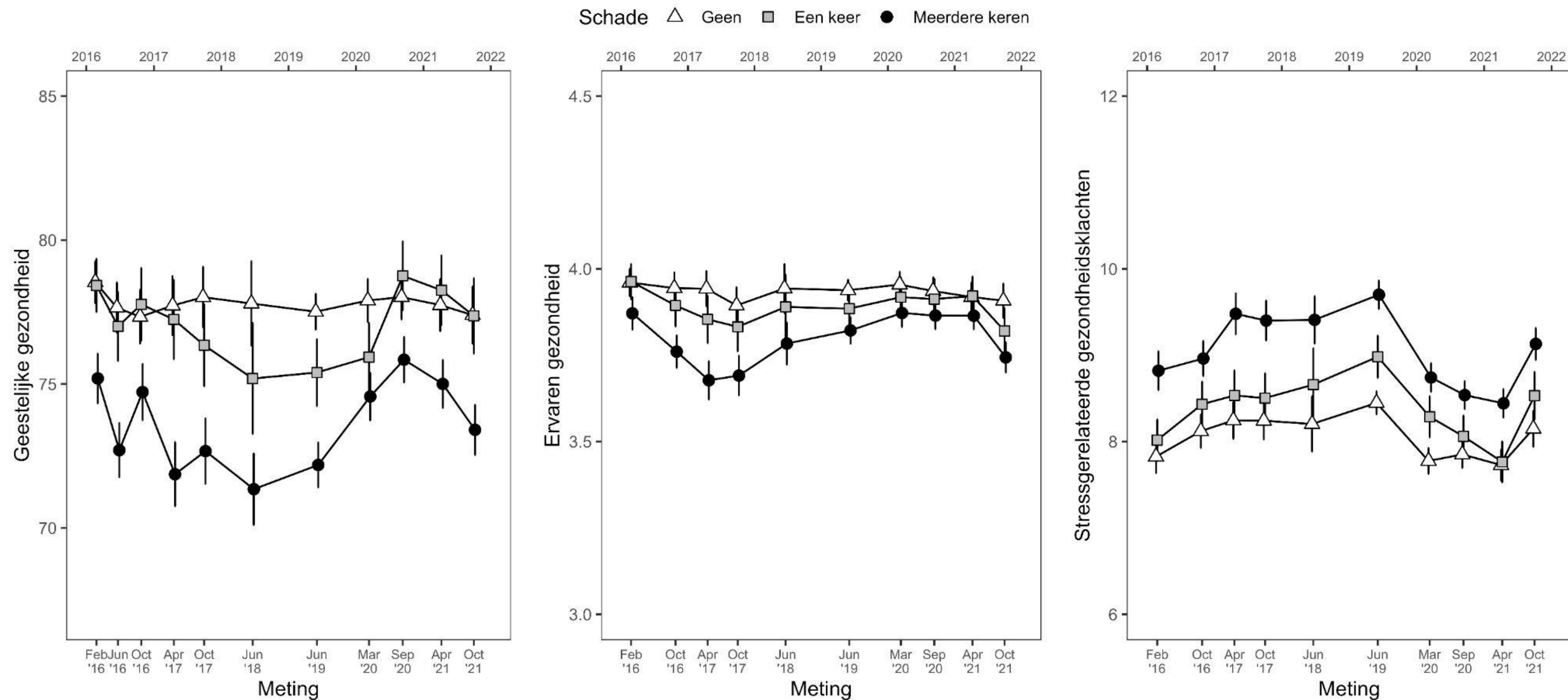
Tabel 4.1: Wat maakt mensen kwetsbaar voor gaswinning (N=2.306)

A. Waarom maakt gaswinning mensen kwetsbaar	%
Procedures/het systeem	34%
Onzekerheid/onduidelijkheid	33%
Wachttijden	17%
Niet gehoord voelen/niet serieus genomen	15%
Onmacht, machteloosheid	12%
Onbetrouwbare overheid	10%
Financiële gevolgen	6%
Zorgen/angst	5%
(Gevoelens van) onveiligheid	5%

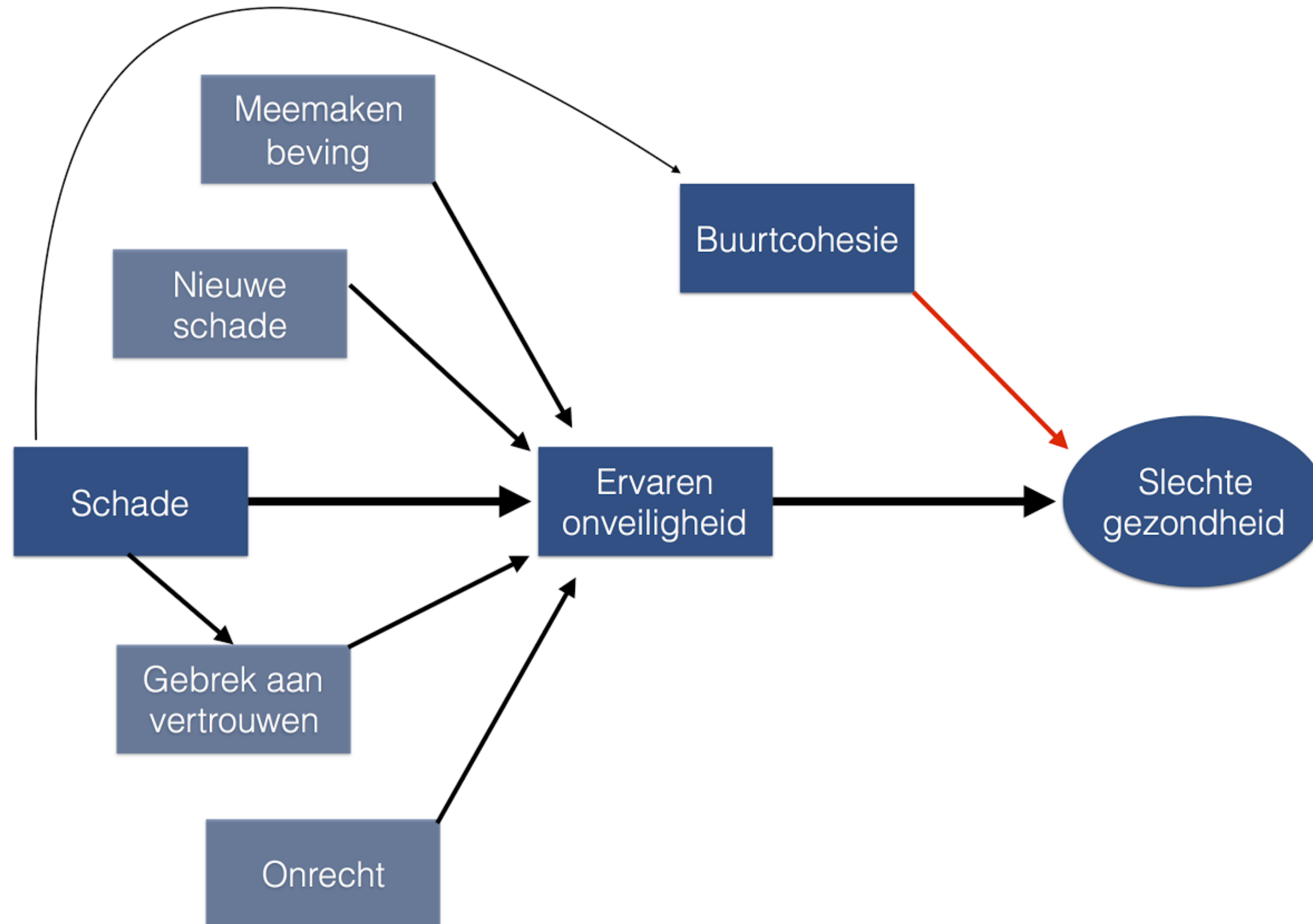
- Sterk aangetast
- door *schade*
- door *seismiciteit*

Figuur 2.1: Gemiddelden op de drie gezondheidsmaten, als functie van de tijd en het al dan niet hebben van schade, met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

Onderlinge verbanden

Verklaringen

“In Groningen ging het niet om burgers maar om gaswinning.

“De overheid benadert problemen op een eenzijdige, cijfermatige manier. Modellen werden ontwikkeld om de veiligheid van burgers te ‘bewijzen’.

“De overheid verschuilt zich liever achter wetenschappers dan zelf duidelijke politieke keuzes te maken. Het politieke en maatschappelijke debat ontbreekt.

“In Groningen is inmiddels heel wat sociaal-psychologisch onderzoek gedaan, maar daar doet de overheid nog weinig mee. Ook hebben burgers zelf bruikbare kennis – die zou meer en beter gebruikt kunnen worden.

Groningen en de bevingen

Hoe kennis beleid
nauwelijks beter
maakt

Wim Derksen en Mariëlle Gebben

Onderzoek **uitvoering** versterkingsoperatie:

Gemeenten, NCG, bouwbedrijven, corporaties, welzijnsorganisaties, 2020

Kernbevindingen:

Onvoldoende afstemming, onvoldoende regie, veranderende kaders

Aandachtspunten:

1. Onwerkbaar situatie voor professionals
2. Bewoner & **buurten** zijn niet het uitgangspunt
3. ‘Zachte kant’ buiten spel bij communicatie, procedures, beleid

Professionals over de versterkingsoperatie

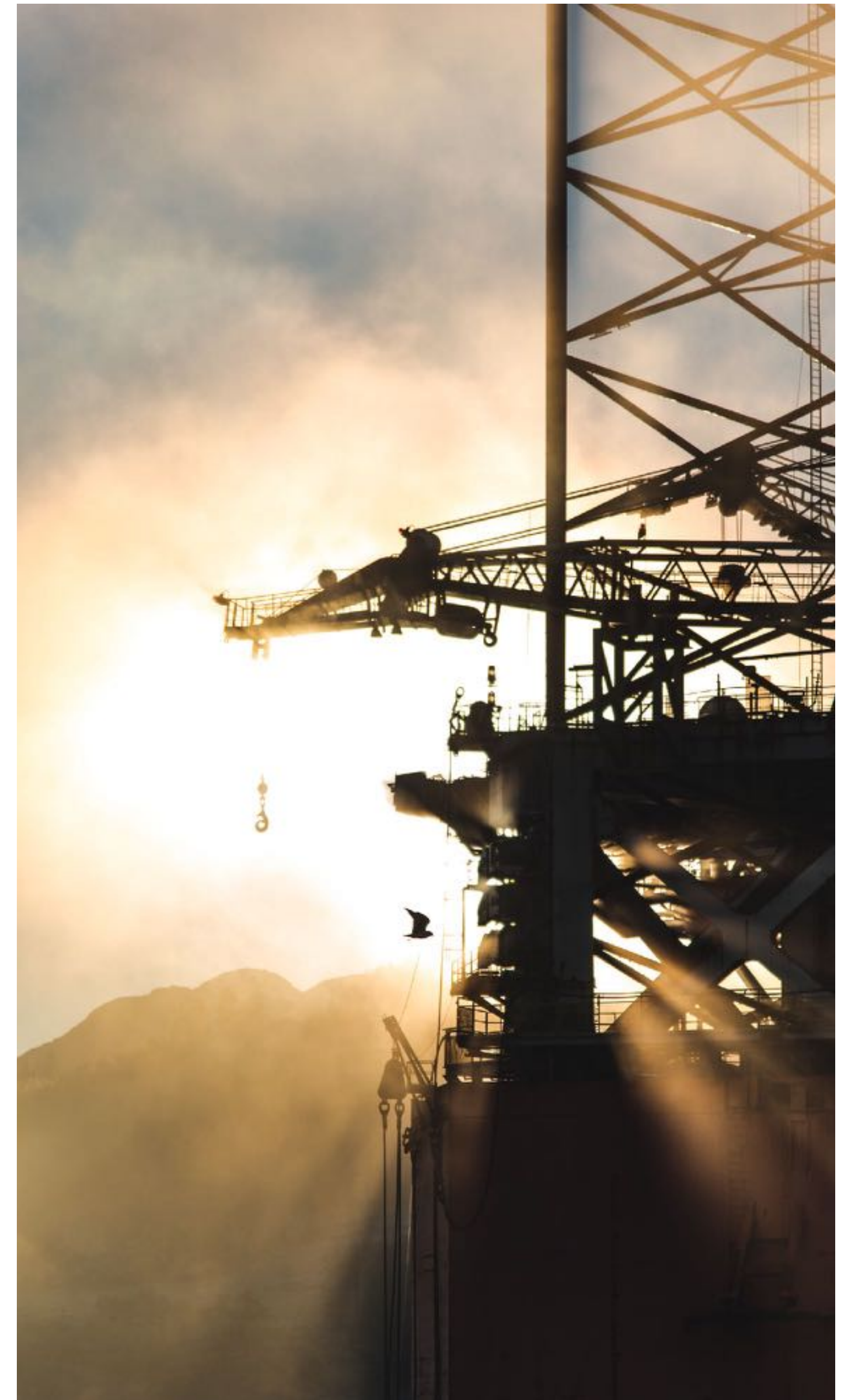
Verloop en impact op bewoners en gemeenschappen

Gronings
Perspectief

Toekomst winning gas en energie

Houd rekening met *alle* aspecten van ontwrichting

Direct (fysieke ontwrichting)

1. Schade aan woningen, acute onveiligheid, total loss

Indirect (maatschappelijk, sociaal, psychologisch)

2. Slechte schadeafhandeling en nazorg
3. Ontwrichting door **herstel**maatregelen (versterking)
4. Conflict bewoners—overheid—industrie
5. Verstoring woningmarkt
6. Impact op leefbaarheid en erfgoed
7. Gevoelens van onveiligheid en wantrouwen
8. Stress en slechte gezondheid

Doe een Social Impact Assessment

- Draagvlak
- Verdeling lusten en lasten
- Verantwoordelijkheden
- Monitoring
- Herstel en mitigatie
- Goede afronding

De Mijnbouwwet voorziet hier nu niet in

rijksuniversiteit
 groningen

VERWEY
JONKER

Instituut

Analyse en handelingsperspectief

Casusonderzoek maatschappelijke onrust Noord-Nederland bij overheidsbeslissingen

Ron van Wonderen en Tom Postmes

Doe het samen!

rijksuniversiteit
groningen

Vragen?

t.postmes@rug.nl

www.kennisplatformleefbaar.nl

@Tom_Post
@Kpleefbaar

@Kennisplatform

Kennisplatform Leefbaar
en Kansrijk Groningen